

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÁGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
 küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
 Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
 és kliring 10,489 sz. — — — — Helyközi telefont 15. sz.
 Mindenféle díjak Szekelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PAL
 LAPTÖRLŐDÉS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca
 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
 Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
 szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em
 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

A királyi kézirat.

Irta: **Kossuth Ferenc.**

Köztudomásra jutott a királyi kézirat. Mélységes aggodalommal olvasom ennek szövegét, nem mint pártember, hanem mint magyar ember.

Pártszempontból előnyösnek kellene találnom azt, hogy a kormány, mely alkotmányos fogalmak szerint a király személyét még a kéziratok tartalmáért is köteles fedezni, oly feladat elé állított e kötelezettség által, melynek megfelelni a nemzet előtt valóban nagyon nehéz. Minden ellenzéki pártnak alkotmányos szempontból törekednie kell a kormánybuktatásra, a jelen esetben pedig első sorban maga a kormány törekszik erre. A képviselőház nagy többségének állásfoglalása előtt is és enélkül is egészen bizonyos az, hogy az ország közvéleménye erősen amellett van, hogy az az alkalom, amidőn nagy pénz- és véráldozatot kérnek az országtól, ne használtassék fel arra, hogy az ország egyik legsarkalatosabb joga csorbítottassék.

A nagy kormánypártnak és magának a kormánynak állásfoglalása a meglevő nemzeti jogállomány oltalmazása mellett még jobban megerősítette az ország közvéleményét oly irányban, amelynek homiokegyenest ellentmond az a királyi kézirat, amelyért a kormány alkotmányosan felelős.

Ebből az következik, hogy az ellenzéki álláspont e tények folytán nagyon erősödik. És bár mint magyar ember az én pártom elveinek diadalától várom hazám felvirágozását, tehát örülnöm kellene azon, a mi ebbe az irányba vezet, mégis mélységes aggodalom tölt el, midőn azt látom, hogy milyen határozottan és milyen ünnepélyesen megállapítja a király azt, hogy az 1888. XVIII. törvényeknek oly értelmet tulajdonít, mint amilyen értelmet ebbe belemagyarázott a parlamenten kívül állott, tehát törvénytelen Fejérváry-kormány. Erős meggyőződésem szerint, a nemzet és a király egyenlő érdeke az, hogy ne legyen különbség az ország sarkalatos törvényeinek értelmezésében az uralkodó és a nemzet közt.

Minden eltérés ilyen törvényértelmezésben surlódásokhoz vezet, a surlódások pedig megzavarják azt az egyetértést, amelynek a nemzet és királya közt fel kellene állni.

Aki magának azt a fáradságot vette, hogy tudomást szerzett az 1888. XVIII. törvény megalkotásának körülményeiről s az akkor lefolyt vitáról és hivatalos nyilatkozatokról, — az egy percig sem kételkedhetik abban, hogy mi volt e törvénynek célja és értelme, vagyis hogy ez csakis a háborus bonyodalmak esetére volt alkalmazandó.

Arra senki sem gondolt akkor, sem király, sem kormány, sem nemzet, hogy a törvény valaha arra használtassék fel, hogy pótolja az ujoncokat oly alkalom-

mal, amidőn a képviselőház meg lett gátolva abban, hogy erre vonatkozólag határozzon, vagy pedig amidőn az ujoncmegajánlást megtagadta.

Ha a tartalékosok és póttartalékosok behívásával pótolható egy bizonyos időtartamra az ujoncmegajánlás, akkor ezzel a legfontosabb alkotmányos jogok egyike illuzóriussá válik.

Midőn abból a nagy igazságból indulva ki, hogy egy kisebbség, melyet bármilyen eszközök használása folytán a nemzeti akarat az általános választásoknál megtizedelt, nem kisérelheti meg a siker reményével saját kisebbségi akaratát ráerőszakolni a többségre és így mi sem kisérelhetjük meg azt, hogy nemzeti vívmányokat szerezzünk cserében a tőlünk követelt nagy nemzeti áldozatokért, de azt igen is megkisérelheti, sőt ezért minden rendelkezésre álló fegyverrel küzdeni köteles, hogy a nemzeti jog birtokállományát megvédelmezze.

Midőn ezt célul tűztük ki magunk elé, egy percig sem volt szándékunk létező felségjogokat érinteni, még kevésbé sérteni. Nem képzeltük és nem is képzelhetjük azt, hogy az uralkodó a maga számára az 1888. XVIII. törvényekben új felségjogokat talált, habár ezek világosan beleütköznek a nemzetnek olyan jogába, amelyet a felség szentesített. E fogalom: élő törvényekbe ütköző felségjog, semmiképpen nem egyeztethető össze az alkotmányos monarchia kormányformájának alapgondolatával.

Óriásilag vetkeztek a nemzet ellen azok, akik nem igyekeztek egész erejükkel elejét venni annak, hogy az őz uralkodó felfogásában oly erős gyökeret verjen az, hogy egy létező törvényes jog megvédése az ő felségjogának csorbítása lehetne.

Erősen megvagyok arról győződve, hogy a mi pártunk és az országnak igen nagy része nem fogja soha magáévá tenni azt a törvényt magyarázatot, amely a nemzet ujoncmegajánlási jogát csorbítja és hogy küzdeni fog e törvényt magyarázat ellen az alkotmány által megengedett fegyverekkel — és abban a reményben, hogy az uralkodót alkotmányosan meggyőzheti még arról, hogy mennyire tévedtek azok a támadók, akik a létező magyar közjoggal össze nem egyeztethető tanácsot adtak neki.

Ugy hallom, hogy a munkapárt helyesli a történeteket, tehát sem a kormány, sem ez nem szándékozik helyt állni azon állásfoglalás mellett, amelyben velünk megegyezett.

Ez a tény természetesen a mi számunkra is nem-létezővé teszi a megegyezést és ezzel pártunk teljes mérvben visszanyeri további elhatározásának szabadságát.

A pártnak természetesen még nem volt alkalma az új helyzetet megvitatni és következő állásfoglalására nézve

határozatot hozni, de azt hiszem, hogy egyhangú az a felfogás, hogy a nemzet jogait teljes erejével meg fogja védelmezni; a munkapárt pedig tegyen, amit neki lelkiismerete sugall abban a nagy válságban, amelynek ez idő szerinti látszólagos megoldása kétségtelesen a lehető legkevésbé szokásos és parlamentáris.

Az áprilisi kormány.

Bolond dolgok történnek a politikában. Valóságos áprilist járatnak a nemzettel.

Pár héttel ezelőtt megbukott a Khuenfele kormány és most ismét visszakerült — erkölcsileg megsemmisülve, porig lealázva.

A helyzetre igen találó megjegyzései vannak a „Pesti Hírlap“-nak, mely így szól:

A Khen-kabinet kinyalta magának újra kineveztetését. Hogy hatalmát biztosítsa, egyszerűen lenyelte a Khuen-kabinet azt a rezolúciót, amihez állását kötötte, s amiért megszósította Magyarország összes törvényhatóságait.

Itt Budapesten játszották a nagy hazafit, hogy ragaszkodnak a nemzet ujoncmegajánlási jogához; ma reggel tíz órakor aztán kiadta a parancsot Schönbrunnban a király: tessék visszaszívni az egész hősködést. Este hét órakor már Bécsben volt a kabinet minden tagja, és a legfőbb katonai vezényszóra: „Nieder!“, valamennyien hasra vágják magukat. Most már ki fogják adni Budapesten is a hősködő nemzeti munkapártnak, sőt a törvényhatóságoknak és az egész magyar nemzetnek a jelszót: Lapulj magyar!

Nem hiába vizitelt Bécsben Vilmos, a snájdig német császár, átragadt ő snájdígsága öreg királyunkra is. Nem sokat teketóriázott s egyszerűen kiadta a parancsot a kormánynak és pártjának, a la Chlopy, tessék keresztülhajítani a véderőjavaslatokat, mindenféle nemzeti cafrang nélkül.

Kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a királynak tökéletesen igaza van, ha így bánik el ezzel a kormánnyal és ezzel a többséggel, hiszen az ő kreaturái, csinálhat velük, amit akar. Csak aztán az a fontosabb kérdés, hogy van még a kormányon és a munkapárton kívül is valami ezen az országon, például talán még van magyar nemzet is, s ezzel talán mégsem lehet így eljárni. S ha van egy parányi önérzet ebben a letipport, össze-vissza rugdosott magyar nemzetben, akkor utoljára talpára áll és megmutatja, hogy a kormányt és kormánypártot lehet katonai kommandóra rángatni, de a magyar nemzet csakugyan ragaszkodik ujoncmegajánlási jogához és a katonai terheket nemzeti rekompenzációk nélkül nem engedi megszavaztatni.

Minél hitványabb és Bécs felé szolgálkészebb a kormány és pártja, annál súlyosabb felelősség hárul minden ellenzéki képviselőre és minden független polgárra az országban, hogy ellenszegüljön a bécsi parancsnak, és azoknak a lakájpolitikusoknak, akik a hatalom megtartása érdekében nemcsak a nemzetet, hanem még a saját állítólagos meggyőződésüket is eladják. Micsoda szegényletes helyzetbe kerül a Khuen-kabinet és az egész kormánypárt, ha a rezolúció nélkül, amelyért ezt a talmi nemzeti ellenállást rendezték, vállalkoztak újra a kormányásra? Milyen képpel állanak ezek az urak a parlament előtt?

És ugyan mit érhet el a korona egy olyan kabinettel és többséggel, amelyet parlament publice egész világ előtt jól megleckéztetett, össze-vissza pofozott, a dolgo-

zósobájából kidobott, s aztán mikor a tisztelt miniszter urak lenyalták magukról azt a nemzeti színt, amellyel a publikum előtt kendőzni akarták magukat, akkor kegyesen megbocsát nekik a felség és most megcufolva visszaküldi őket Magyarországra: Szavazzatok meg nekem a fölemelt ujonclétszámot!

Oly szégyenletesen nevetséges, oly tragikomikus a kabinetnek ez a politikai páfordulása, hogy a nagyközönségben, melyben koronkint erős kormányparti velleitások észlelhetők, a jóízű emberek seregétől fogják csalódottan otthagyni a kormányparti tábor.

Most az egyszer lett volna alkalma a nemzeti munkapártnak és kormánynak ki-reparálni azt a szégyenfoltot, mely születésekor rátapadt. De ezek úgy megijedtek attól, hogy kieshetnek a király kegyéből és elvesztik a hatalom husosfazekait, hogy cserben hagyják álláspontjukat és térde-fejet hajtottak a katonai parancs előtt.

Már magában az is törvénytelen cselekedet volt, hogy a magyar kormány Bécsben tartott minisztertanácsot és törvénytelen lesz a koronatanács is, ha azt Bécsben tartják. Régi magyar törvények rendelkeznek afelől, hogy Magyarország ügyeit Magyarországon szabad csak intézni. Tudjuk, hogy csináltak már régebbi kormányok is ilyen szabálytalanságot és törvényteleniséget, de azért kötelességünk megróni a Khuen-kabinet eljárást, mert a nemzet jogait nem szabad elhomályosítani engedni.

Könnyű Bécsben lakázkodni, de nehezebb Budapesten legénykedni, midőn arról van szó, hogy katonai parancsra le kell törni a nemzet minden jogos vágyakozását és parlamenti erőszakkal, vagy bármiféle fortélyal keresztülhajtani a véderőjavaslatokat. Magukat még tudták menteni a mamelukok, de már sokkal nehezebb lesz megszavaztatni a fölemelt ujonclétszámot.

Mennyire igazunk volt, midőn a törvényhatóságokat övük, ne üljenek fel Tisza István nemzetieskedésének és a Khuen-kabinet frondörösködésének. Ime, Bécsben cserbenhagyta az egész kabinet azokat a törvényhatóságokat, amelyek a rezolúcióhoz való ragaszkodásért üdvözölték őt. Ilyen árusítás után most már a törvényhatóságok publikumára is az az erkölcsi kötelesség hárul, hogy legalább ők ragaszkodjanak álláspontjukhoz és most szavazzanak bizalmatlanságot ugyanennek a kabinetnek, mely lenyelte a rezolúciót, csak hogy kinyálhassa magának újra a hatalmat.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága csak a közel múltban foglalt állást a rezolúció mellett. Most már ismét szépen visszaszívhatja — a rendkívüli közgyűlésen hozott tulbuzgóságából elkövetett határozatát. Vissza kell szívnia, mert a kormány is ezt tette Bécsben. Már pedig Haller próf főispán ur egy pillanatig sem szenvedheti, hogy nálunk eltérés létezhessék. Hiszen ő méltóságát egyenesen ezért ültették a háromszorosan zsizozott főispáni állásokba.

Hajrá tehát! Be azokkal a jegyzőkkel és más hatalom alatt álló bizottsági tagokkal. Hadd szavazzák le önmagukat. Hiszen ez a mostani áprilisi kormányhoz egészen stilszerű lesz!...

Mit mond a király?

Lapunk mai számának első helyén maga Kossuth Ferenc, a 48-as függetlenségi Kossuth-párt vezére mondja el nézeteit arra a királyi kéziratra, melyet a Khuen-Hédervary kormány utlevélként kapott Bécsből, hogy a hatalom bársonyszékeibe vissza utazhasson.

Ez a királyi kézirat, melyet az újból kinevezett miniszterelnök is ellenjegyzett így szól:

Kedves gróf Khuen-Hédervary!

Mély sajnálattal észleltem a törvényadta fejedelmi jogaim tartalmára vonatkozó azt a nézeteltérést, amely Önt és miniszterétársait lemondásuk benyújtására indította volt.

Kormányzatomnak az alkotmányos élet áldásos helyreállítását követett egész ideje alatt gondosan örködtem a törvények és az alkotmányos rend épségben tartása felett. Zavartalan birtokában van a nemzet összes

alkotmányos jogainak; ezek között az ujonc megajánlasi jognak is és mi sem áll tölem távolabb, mint ennek érintése vagy csorbítása.

Másrésztől azonban ragaszkodnom kell az 1888. évi XVIII-ik törvényekben reán ruházott azon fejedelmi jogaimhoz is, melyek értelmében behívhatom vagy benntartathatom az ezen törvényben megjelölt tartalékosokat és póttartalékosokat, amidőn ezt különös körülmények szükségessé teszik.

Amilyen határozott akara'om tiszteletben tartani a nemzet alkotmányos jogait, éppen olyan határozottan kell alkotmányos fejedelmi jogaimat is sértetlenül fentartanom és uralkodó feladatomnak csak akkor felelhetek meg, ha együttesen tölthetem be ezen kgttós hivatásomat.

Bizalommal hívom föl a nemzetet, könnyítse meg ezen feladatomnak lelkiismeretlennel összeegyeztethető módon való teljesítését és ezzel biztosítsa a király és a nemzet egyetértésén alapuló alkotmányos munka folytatását.

Kelt Bécsben, 1912. év március hó 30-án.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Gr. Khuen Hédervary, s. k.

Irodalom.

Dickens az Athenaeum-Könyvtárban. Az utolsó évek legszenzációsabb magyar irodalmi vállalata: Az Athenaeum-Könyvtár, úgy mint kiadói megígérték: egymásután jelenteti meg a világirodalom legkiválóbb íróit és legnagyobb hatást tett műveit. Most Dickensnek, az angolok legnépszerűbb elbeszélőjének halhatatlan remeke: a Két Város című regény jelent meg az Athenaeum Könyvtárban. Taine azt mondja Dickensről, hogy sohasem volt szellem, mely szabatosabb részletességgel és nagyobb erővel képzelte volna maga elé valamely kép minden részét és minden színt. És ha ez a megállapítás ráillik Dickens valamelyik alkotására, úgy ez első sorban a Két Város című. Londonnak és Párisnak ezer színen ragyogó és sötétlő képe a nagy francia forradalom idejében. Nincsen történelmi munka, mely ilyen megrázóan tudta volna megrajzolni azoknak a hosszú időknek borzalmait. A véres események annyival mélyebben megindítanak bennünket, mert Dickens egy mésteri kézzel bonnyolított történet keretében tárja azokat elébünk. Nem tőlünk távol álló emberek katasztrófáján keresztül érezteti meg velünk mindazt, ami azokban az időkben magaslatos és az emberi méltóságot lealacsonyító volt, hanem olyan emberek viszontagságain át, akiket közel hozott szívünkhöz, akikért aggódunk és remegünk. Nincs Dickensnek regénye, melyben jobban megnyilatkoznak az az ereje, mellyel egyszerre tud bennünket megrikatni és megnevetetni, mellyel annyira megtudja értetni azt a felfogást, hogy a legnagyobb örömeiket a szív megindulása nyújtják és hogy az embert az érzelm teszi tulajdonképen. A Két Város az Athenaeum-Könyvtárnak immáron országos népszerűséget szerzett gyönyörű kiállításában, Basch Árpád finom boritékrajzával jelent meg. A fordítás Bálint Mihály munkája. A díszes kötet ára, mint az Athenaeum-Könyvtár minden kötetéé 1 K 90 fillér és ez az ár, noha az előbb megjelent kötetek hozzászoktattak kissé, újra és újra meglepő rendkívüli, nálunk eddig példátlan olcsóságával.

HIREK.

Nagy-csüörtök fölemelő gyönyörű példáját tárja elő az alázatosságnak, szerénységnek és mások megbecsülésének. Jézus, az istenember, a világ megváltója tanítványainak lábát mosta, hogy ezzel bizonyosságát adja legbensőbb szeretetének és mély alázatosságának. Mai napon a püspökök s a koronás királyok is világszerte meg-

mossák lábát tizenkét szegénynek. Tehát az igazi hatalmasságok követik Jézus példáját az alázatosságban. De mit szólunk az alsóbb, a sokkal alsóbb rendű hatalmaskodókról? Vajjon ezek követik-e az 1912 éves példát valamilyen formában? Nem. Ezek most is az iskarioti Judás szerepét, a Pilátus fari-zeuskodó szemforgatását gyakorolják. Hogyan kívánhatják, követelhetik tehát önmaguknak a tiszteletet, a nép és mindenek szeretetét? Hiszen az ártatlanokat üldözik. Az igazságot keresztre feszítik. Alattomos, boszuálló, szivtelenségükben levethőknek magukról szelidséget, becsületességet és mindent, ami jó, szép nemes, üdvös lehet... Csak azok értik meg az isten-ember szentséges példáját, akik valaha ártatlanul szenvedtek és akik ügyüket a földi igazságszolgáltatástól Hozzá, a megváltás nagy Mesteréhez appellálják. Mert „ez ember fia elmegy ugyan, a mint írva van fölé; de jaj annak az embernek, ki által az ember fia elárultatik: jobb lett volna neki, ha nem született volna az ember”. Vigasztalódjunk tehát, mert az igazság feltámad. Addig pedig: „Irádkozzatok hogy kísértetbe ne esetek” és reméljünk, bizzunk a magyarok Istenének segítségében

— **A husvéti ünnepeken,** első napon a Szent Ferenc rendiek templomában d. e. 11 órakor és második napon a plebánia templomban d. e. 10 órakor az ünnepi misén Bálint József jogszigorló énekel Góllner Béla főgimn. VIII. o. tanuló orgonakiséretével.

— **Tiszteletbeli kinevezések.** A vármegye főispánja az április 2-iki közgyűlés alkalmából Dr. Hinléder Fels. Ernő oklándi ügyvédet th. tiszti-főügyésznek, Gyárfás Pal és Szabó Endro vármegyei aljegyzőket th. főjegyzőknek nevezte ki.

— **A jövő évi képviselőválasztók** ideiglenes névjegyzélet most állítja össze Székelyudvarhely város tanácskozási nagytermében a központi választmány kebeléből kiküldött bizottság. Az összeírást tegnap már megkezdték és ma (csütörtökön) d. e. 8 órától kezdődőleg folytatják és be is fejezik. Felhívjuk tehát azokat, kik az 1874. évi XXXVIII. t.-c. I. fejezet értelmében a választók névjegyzékébe felvéteni kívánják magukat, hogy az összeíró bizottság előtt joga ultságukat igazoló okmányaikkal jelentkezzenek. Szabadkirályi és rendezett tanácsu városokban választói joggal bírnak azok, kik 20-ik évüket betöltötték s kizáró tulajdonul vagy hitveseikkel, illetőleg kiskorú gyermekeikkel közösen oly házat bírnak, mely házadó alá eső legalább 3 lakrészt foglal magában, habár az ideiglenesen adómentes is; továbbá oly földet bírnak, mely 32 K tiszta jövedelem után van földadóval megróva. Választójogosultak még azok is, kik 210 K évi jövedelem után vannak megadóva föld-, ház-, I. vagy III-ad oszt. avagy mint kézművesek nagy és kisközségekben legalább egy segéd után fizetnek jövedelmi adót. A tisztviselők, kik II. o. jöv. adó alá eső legalább 1000 K évi jövedelem után fizetnek adót. Jövedelmükre való tekintet nélkül választói joggal bírnak az Akadémia tagjai, tanárok, akad. művészek, tudorok, ügyvédek, közjegyzők, mérnökök, sebészek, gyógyszerészek, okl. gazdák, erdészek, bányászok, lelkészek, segédlelkészek, közs. jegyzők, tanítók, kisdéd-óvók ott, ahol laknak.

— **Vármegyei tisztviselők választása.** Négy kiválóan érdemes tisztviselő lépett elő Udvarhelyvármegye tisztviselői karában az e hó 2-án tartott közgyűlésen megejtett egyhangulag történt választáson. Szabó Nándor eddigi I. o. szolgabíró a parajdi új járás élére állította, mint fősolgabíró a vármegye közbizalma. Helyébe pedig Székelykeresztúrról Bartha Gabor II. oszt. szolgabíró lépett, aki szintén nagyon is részszolgált a kedvezőbb pozícióra. A székelykeresztúri II. oszt. szolgabírói állásra Tompa László közigazgatási

gyakornokot választotta meg a közgyűlés. Komoly tudású, érdemes tisztviselő. A parajdi szolgabírói állást pedig Máthé Tibor közigazgatási gyakornok nyerte el.

— **Színészet.** Szilágyi Dezső erdélyrészi első színkerületi igazgató színtársulatának kiválóan sikerült két estét szerzett Szentgyörgyi István, a Ferenc József rend lovagja, a kolozsvári Nemzeti Színház örökös tagja hátfőn es kedden. A színház zsufolásig telve volt közönséggel s igen szép jellemvonása Szilágyi igazgatónak, hogy a vendégjátékra való tekintettel sem emelte a helyárakat. Szentgyörgyi bácsi művészi játékát nagy élvezettel nézte a közönség s lépén-nyomon zajos tapsokkal adott kifejezést tetszésének. „A vén bakancsos és a fia a huszár”, valamint „A cigány”, Szigethy Józsefnek e remek népszínművei, sokáig emlékében maradnak közönségünknek. Az előadó személyzet különben méltó volt a művész játékához. Valamennyien kiválóan megoldották feladatukat. Szardán Bródy — Martos — Jakobi „Leányvásár” c. operette ujdonsága került színiére. Ma (csütörtökön) pedig a „Lotti ezredesei” c. énekes bohózatot adják. A zenekari nagy dob kezelőjét — a gyengébb idegzetűek érdekében — arra kérjük, hogy enyhébben bánjék műszereivel. Mindenki elhiszi, hogy nagyokat tud ütőn nélkül is, ha a dob hárttyákat próbára nem teszi.

— **Zokogó görcsök** kinozták a főispán ur ő méltóságát a keddi tavaszi közgyűlésen. Talán még a könnyei is potyogtak ama kijelentései közben, hogy „rozoga egészsége miatt” az elnöki megnyitót olvasni kénytelen. Mintha bizony máskor nem ugyanazt tette volna!... Elérzékenyülve mondogatta szokásos keneteljes, siri elhaló hangján, a melyet talán a körüötte ülők is csak erős odafigyeléssel állhattak: ma utóljára elnökölk és végképen eltávozzom a vármegyéből. Hát bizony ezt okosan cselekezi és már akkor megtehetette volna, amikor a marostorodavármegyei kettős főispánságot elfogadta. Mi már akkor megmondottuk, hogy öreg a legény, nem bírja el azt a nagy feladatot, mely három főispánságból reá szakad. Most — úgy látszik — önmaga is belátja végre, hogy ez a tehetetlenség a vármegye közügyeinek megöli. Ez pedig áldozatul oda dobni azért, hogy valaki háromszoros névleges főispán legyen, talán még sem helyes munka. Jól teszi tehát ő méltósága, ha levonja ebből a konzekvenciát és nyugalomba vonul. Nyugodjék ama babérokon, melyeket mások üldözésével, kiirihallan gyűlöletével szerzett, — ha nyughatik...

— **Szövetkezeti közgyűlések.** A fogyasztási és értékesítő szövetkezetek országsszerte most tartják évi közgyűléseiket, melyen beszámolnak az elmúlt év eredményeiről tagjaiknak Udvarhelyvármegyében. Az alsószófalvai fogyasztási és értékesítő szövetkezet e hó 7-én d. u. 2 órakor a község házában, a homoródalmási és zetekalaki pedig e hó 14-én d. u. 2 órakor a község házában, valamint a lövétei és máréfalvai szövetkezetek ugyancsak 14-én az iskola termében d. u. 3 órakor fogják megtartani évi közgyűléseiket. A szövetkezeti ügy érdekében valóban tartanók, hogy a közgyűlések idejéről ne csak a „Gazdaszövetség”, hanem az egyes vármegyebeli lapok útján is értesüljenek a tagok. Másfelől pedig az elért eredményeket feltüntető tudósításokban számoljanak be a helyi közönség előtt. Ez csak buzdításul szolgálna a többi községbelieknek és messze kiható eredménye el nem maradna. Ajánljuk az érdekeltek és a központ figyelmébe e jóakaratu sorainkat.

— **Városunk államsegélye.** Az állam költségvetésébe felvett városi segélyekből, mely az 1912. évre 4 millió, Székelyudvarhely város részére 17,000 K-át utalványozott a belügyminisztérium.

— **Vármegyei közgyűlés.** Udvarhelyvármegye tavaszi rendes közgyűlését e hó 2-án tartotta meg a tagok élénk érdeklődésével. Az érdeklődés különösen a választások iránt nyilvánult. Ez a közgyűlés harmadik pontját képezte. Különbösen a gyűlést a szokásos ceremóniák után, Haller János gróf főispán nyitotta meg. Valóságos jeremiádokat zengetett felolvasásában, melyben „rozoga egészség”-ét ugyancsak hangoztatta. Már csak az hiányzott, hogy a mellette bus képpel merengő alispán és szemüvege alól pislogó tisztifőügyész nyakába boruljon s így keseregjék együttesen a főispán ur ifjúságának elmulását, mint kebelbarátok, ő méltóságának hü csatlósai az ellenzéki érzelmű polgárok üldözésében. Azonban önuralmukat megtartották. Férfiasan kiállották az ostromot, melyet ő méltósága hatásvadászatra épített elnöki felolvasásában a szívek hurjaira oly szelíd, negédes hangon mért, mintha soha senkit bosszu-szomjassan tönkre tenni nem akart volna. Megnyitója legnagyobb részét glóriás fényben a vármegye közönsége által ma is őszintén és nem a bosszúállástól való félelemből tisztelt elődének: id. báró Daniel Gábor nyug. főispánnak s családjának szentelte. Tuláradó dicsérettel halmozta el azt a tényleg derék férfit, kinek szüzi tiszta jellemvonásait később Sándor Mózes kir. tanácsos, nyug. tanfelügyelő tudta néhány vonásban a legszebben, legteljesebben megrajzolni. Miért nem követte ugyanazokat a magasatos, szép erényeket Haller János gróf is, mint főispán Udvarhelyvármegyében? Önként jön a kérdés s szüntelenül ez állott előtérben, mikor id. Daniel Gáborról az ő gyenge, erőtlén ajkáról hallottuk a dicsérő, magaslatló szavakat... Az elnöki megnyitó után az alispán szólt akadozva, kevés beszélő képességgel s formálisan is megtette indítványát, hogy a megye közönsége emlékiratot intézzen bárói rangra emelt nyug. főispánjához. Ezt természetesen egyhangúlag és lelkes éljenzéssel fogadta mindenki. Mire aztán a törvényhatósági bizottság tagjai részéről fejezte ki hozzájárulását Sándor Mózes kir. tanácsos helyesléssel és éljenzéssel kísért felszólalásában. Végül pedig a jelenlevő báró Daniel Lejos mondott köszönetet pár szóban a család nevében a kitüntető figyelemért. Az emlékirat küldését egyértelműleg elhatározták. Ezt megelőzőleg az alispáni jelentést, miután azt nyomtatásban kapták a közgyűlési tagok, felolvasottnak tekintették. Azonban ezzel — bár szabályellenesen — a tudomásul való vételt is kimondotta határozatilag a főispán. Erre Hlatky Miklós emlékedei szólásra és már-már úgy volt, hogy a főispán nem engedi szóhoz, holott előre feliratkozott a szólásra. De hát a szónok ragaszkodott jogához s így aztán beszélhetett. Kár is lett volna felszólalásának elmaradnia. Azt a megbotránkoztatást és minden oldalon elített hazafiatlanságot tette szóvá, hogy a magyar görög katolikus püspökség ellen Balázsfalváról indított akcióhoz Udvarhelyvármegyéből is csatlakoztak volna. Ezt feltételezni sem akarja, de ha igaz, úgy szó nélkül nem maradhat a törvényhatóság termében. Az alispán nyomban kijelentette, hogy tájékozást szerez és a legközelebbi közgyűlésen részletes jelentéssel szolgál a bizottságnak. Majd önálló indítvány alapján az oklándi adóhivatal felállítására, a székelyudvarhelyi törvényes épületének kérdése, valamint a parajdi főszolgabírórság létesítéseért köszönő feliratot intéztek a miniszterelnökhöz, valamint az igazság- és pénzügyi miniszterhez. Ezután választásokat ejtettek meg egyhangúlag, a melyekről külön hozunk tudósítást mai számunk más helyén. Választások után a főtaggyorsorozat 185 és póttárggyorsorozat 184, összesen mintegy 369 pontját tárgyalták le a szokásos gyors tempóban.

— **Tanítói közgyűlés.** Az udvarhelyvármegyei róm. kath. tanító-egylet havasalji fiók-köre tavaszi rendes közgyűlését e hó 15-én d. e. fél tíz órakor Küküllőkeményfalván az iskola tantermében fogja megtartani. A közgyűlésre a meghívókat most küldötte szét Szabó Antal fiókköri elnök. A gyűlés tárgyait szent mise előzi meg, Azután gyakorlati tanítás, elnöki megnyitó, jegyzőkönyvolvasás, a tanítás bírálata következik. Majd felolvasást tart Fazakas József, szaval Bernáld Ilona, a Tanítók Otthonáról előadást tart Gál Béla. Az elnöki előterjesztések, valamint az esetleges irdiványok után, megállapítják a jövő gyűlés helyét, idejét és tárgygyorsorozatát.

— **Halálozás.** Ifj. Sz. Gáspár József 27-ik éves korában hosszas szenvedés után, a haldoklók szentségének áhitatos felvétele után március 30-án elhalt Székelyudvarhelyt. Temetése e hó 1-én általános nagy részvét mellett történt meg a Kossuth-u'cai gyászházban. Halálát Sz. Gáspár József és neje Szabó Mária, valamint testvérei Dénes, Miklós, Eszter, Boldizsár, Tivadar, Péter, Teréz, Irén, ugyszintén sógora Hetser Kálmán és sógornői Lőrinczy Borbála, Kassay F. Irén gyászolják.

— **A m. kir. állami magvizsgáló állomás** hivatalnokai, kik jelenleg szemlét tartanak a vidéken, hogy megtudják, kik árusítanak aprankás heremagvakat, tegnap sürgős utasítást kaptak, hogy a legszigorúbban ügyeljenek, miszerint az országba került silány, kevert csiraképtelen répamagot ne hozzanak a kereskedők esetleg forgalomba. A mi kereskedőink is saját és a köz érdekében cselekednének, ha csakis legelsőrangú cégnél szerzik be a répamagvakat, amennyiben nem az olcsó ár nyújt biztosítékot a mag megbízhatóságára nézve, hanem annak fajazonosságára és jó csiraképeségére adja meg az igazi értékét. Ezért a gazdaszövetséget is figyelmeztetjük, hogy csakis ott fedezze répamag szükségletét, ahol teljesen megbízható magvakat árusítanak.

— **A baromfitenyésztés föllendítése.** A kiatesü magyar baromfifajta följávitásán a földmívelésügyi minisztérium évek óta nemes baromfitörzsek kiosztásával óhajt segíteni. Kiosztatnak: orpington, plimut, magyar kendermagos kakasok, pekingi gácserek, emdeni gunárok és bronzpulykák. A kiosztás ússzel történik. A becserelés helyett kakasért és gácsérért egy-egy koronát, egy gunárért két koronát és egy pulykáért három koronát kell fizetni. A fajbaromfiért a földmívelésügyi minisztériumhoz kell folyamodni, de a kérvényt az illetékes gazdasági felügyelőséghez kell küldeni. A kérvényre egy koronás bélyeg kell.

— **A székelyudvarhelyi Székely Dalegyelet** husvét másodnapján tartandó táncal egybekötött hangversenye iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A hangverseny műsora a következő: 1. Népdal egyveleg Hubertől. Előadja a Dalegyelet. 2. Ha meghalok. 3. Három a tánc. 4. Bura hajlik. 5. Hegedűnek. 6. Zongora szóló Siegmund Gertrud. 7. Hegedű szóló előadja Novák Ernő zenetanár, ongorán kíséri Kertész Albertné. 8. Magyar népdalok a folyó évben Budapesten rendezendő Országos dalos verseny ússzkarára. Átírta Sztojánovits Jenő országos karnagy. Előadja a Dalegyelet. Zongorán kíséri Novák Ernő zenetanár. 9. Hullámozó Balaton, Zöld asztalon (betyárnóta) 3. Érik a, érik a 4. Fekete szem. 5. Ez az utca. 6. Vándormadarak bucsu dala Mendelshontól. Éneklők: Verju Viktor, Verju Béla, Kertész Béla koll. tan. 7. Hajnal uram (melodráma) E. Kovács Gyulától. Zenéjét szerezte Kelemenné Zathuretzky Berta; előadja Szomesán László, zongorán kíséri Kertész Albertné. 8. Szólót éneklő Horváth József karnagy. 9. Borsdál Enaniból. Előadja a Dalegyelet. Tánc reggelig.

— **A „pénztár” kedélyes** állapotai, melyekről korábban már megemlékeztünk, kezdenek még kedélyesebbek lenni. Eddig ugyanis a tagokkal szemben követett módor volt felszinen. Közlebbből ennél cifrább esetek jönnek. Addig csak türelem. Hideg vér és elegancia! (Beküldték.)

130 saját fiókraktár
a bel- és külföldön

Elsőrangú elegáns és jutányos a Turul-Cipő

Turul-cipőgyár r.-t.
A monarchia legnagyobb cipőgyára
Temesvár
Főközpont Székelyudvarhely
Kossuth-utca 9.

Uj heti marhavásár Segesvárt.
Szám 597-1912. V. T.

Hirdetmény.

Segesvár városnak minden csütörtökre engedélyezett — heti marhavására a városi képviselőtestületnek folyó évi január 12 én hozott határozata értelmében **folyó évi április hó 4-én** fog megnyitni. A vásár közvetlenül az új sertesvásártér mellett, a közbiztonság közepében tartatik meg.

Miután már a városi fogyasztás fedezetére tekintélyes számú marhák igényeltetnek és azon kívül idegen vevők részvétele is reményelendő, a környékben levő marhatenyésztőknek kényelmes kelendő segre vau alkalmuk mire vonatkozólag pedig megjegyzendő, hogy az idegen vevők száma annál inkább fog növekedni, minél nagyobb a felhajtás.

Segesvár, 1912 évi február 23 án
A VÁROSI TANÁCS

Katholikus és református imakönyvek e lap kiadóhivatalában kaphatók.

B O R I!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi borszárművelőjének kedőné.

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Udvarhelyvármegye Nemes Csárdjai. Szerkesztette: Pálmay József. Ára füzve 16 K. Míg a készlet tart kapható; Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses családöröneti adatokat tartalmaz.

1848 eredeti francia angol és amerikai toalettmódel közöl a BUDAPESTI BAZÁR egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Már megnyit Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25-ik szám alatt

Hirsch Rudolf férfi és női divatárúháza

Nagy választék mindennemű férfi, fiu, női és leányka készruhákban női, kosztümök, tavaszi kabátok, pongyolák és különféle bluzokban. Állandó raktár mindentféle női és férfi divatcikkben.

ÉLETKÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob rüh, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szá márhurut, agy-, tüdő, szív-, gyomor-, méh- és belgyulladás, vesemáj-, lép-, hólyag bajok, skrófula köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkuózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, örülés s.b. ellen. Irta: DERZSI JÓZSEF. Az E. M. K. E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtárai részére 100 példányt elfogadott. Ára .. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadón. I Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

Unitáriusoknak

igen becses a Demeter Dénes k rácsónfalvi lelkész által írt **Konfirmációi Emlék,** melyet az E. K. T. 280 - 902. sz. a elfogadott és országos használatra ajánlott. E gazdag tartalmu igen sok képpel díszített könyv ára füzve 40 f, kötve 60 fillér. Kapható Betegh Pál könyvkiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

Czell Frigyes és Fiai

bortermelők és borszárművelők **Medgyes.** Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Ne feledje el, hogy

hirdetéseink gondos átolvasása önnök valószínűleg *hasznára lesz.* Aki nálunk hirdel, annak sikere van. A hirdetés szövegében szívesen segítünk. Hirdetőinknél történő be vásárlásainál és megrendeléseinknél a SZÉKELY UDVARHELY c. ujságot felémli emi szíveskedjék.

A Talmud magyarul.

Egyre halljuk a Talmud-moralt, Talmud-erkölcsöket emlegetni, bár a legtöbb ember ismeri a Talmudot, nem ismeri éppen azokat a részeket, amelyek a keresztény világot érdeklik s melyeket saját jól felfogott érdekeinek megóvása céljából ismernie kellene. A Talmud a zsidó rabbiok tananyaga, az az ő theológiájuk. Nincs az a pikáns pornographia, nincs az a rémgeregény, ami ennél érdekesebb lenne. A Talmud kivonatos, de szözerinti fordításban most jelenik meg 320 kvartoldalon. Ára 10 korona. Népies kiadás 2 K, 2 drb 3 K, 3 drb 4 korona. Megrendelhető: A Kereszt kiadóhivatalában Budapest, III. Nád-utca 1. szám.

Hirdetés az üzlet felké! Hirdetés nélkül nincs forgalom! HIRDESEN tehát a „Székely-Udvarhely”-ben

Bélyegzők és postecetnyomok mindenféle kivitelben gyári áron pontosan hibátlan szövegesséssel kaphatók „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és papír kereskedésében) Székelyudvarhelyt Vidéki megrendeléseket az ország bármely részébe gyorsan teljesít.

Védjegy: „Horgony”.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult készvénynek, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be vásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany országhoz” Prágában, Elisabethstr. 7. neu.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyógyszerjelentések

ugyszintén mindenféle könnynyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek

Betegh Pál villmos üzemre berendezet könyvnyomató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt Kossuth-utca